

МІНІСТЕРСТВО ДОХОДІВ І ЗБОРІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

від 22 листопада 2013 року N 700

Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації щодо особливостей оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання банками заставного майна

З метою забезпечення однакового підходу до практичного застосування норм податкового законодавства, керуючись статтею 52 Податкового кодексу України, **наказую**:

1. Затвердити Узагальнюючу податкову консультацію щодо особливостей оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання банками заставного майна (додається).
2. Інформаційно-комунікаційному департаменту (Семченко О. В.) забезпечити оприлюднення наказу на офіційному веб-порталі Міністерства доходів і зборів України та у засобах масової інформації.
3. Начальникам головних управлінь Міндоходів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, Міжрегіонального головного управління Міндоходів - Центрального офісу з обслуговування великих платників довести цей наказ до відома підпорядкованих державних податкових інспекцій.
4. Координаційно-моніторинговому департаменту (Санжаревська І. С.) забезпечити внесення змін до Репозитарія звітності і статистичної інформації Міністерства доходів і зборів України, затвердженого наказом від 06.09.2013 N 448.
5. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра Ігнатова А. П.

Міністр

О. В. Клименко

**Узагальнююча податкова консультація
щодо особливостей оподаткування податком на додану вартість
операцій з постачання банками заставного майна**

Відповідно до статті 572 Цивільного кодексу України (далі - ЦКУ) в силу застави кредитор (заставоутримувач) має право у разі невиконання боржником (заставадавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, одержати задоволення за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника, якщо інше не встановлене законом (право застави).

Статтею 591 ЦКУ передбачено, що реалізація предмета застави, на який звернено стягнення, провадиться шляхом його продажу з публічних торгів, якщо інше не встановлене договором або законом. Аналогічну норму наведено також у статті 20 Закону України "Про заставу".

Таким чином, заставоутримувач відповідно до укладеного договору застави здійснює звернення стягнення на предмет застави:

- або шляхом набуття на нього права власності (предмет застави оприбутковується на баланс заставоутримувача), відповідно до підпункту 4 пункту 1 статті 593 ЦКУ право застави в такому випадку припиняється;
- або шляхом продажу предмета застави, на який звернено стягнення.

Обидві ситуації для засталодавця розцінюються податковим законодавством як операція з постачання. При цьому і у разі звернення стягнення на предмет застави шляхом набуття на нього заставоутримувачем права власності (предмет застави оприбутковується на баланс заставоутримувача), і у разі звернення стягнення на предмет застави шляхом продажу предмета застави, якщо заставадавець є зареєстрованим платником податку на додану вартість, ним мають бути визначені податкові зобов'язання та виписана податкова накладна на ім'я заставоутримувача.

Зазначене ґрунтується на таких нормах Податкового кодексу України (далі - Кодекс):

- під постачанням товарів розуміється будь-яка передача права на розпоряджання товарами як власник, у тому числі продаж, обмін чи дарування такого товару, а також постачання товарів за рішенням суду (підпункт 14.1.191 пункту 14.1 статті 14 розділу I Кодексу);
- об'єктом оподаткування податком на додану вартість є операції платників податку з постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 Кодексу, у тому числі операції з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах товарного кредиту, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу в користування лізингоутримувачу/орендарю (підпункт "а" пункту 185.1 статті 185 Кодексу).

Для банківської установи у разі звернення стягнення на предмет застави шляхом набуття на нього заставоутримувачем права власності (предмет застави оприбутковується на баланс заставоутримувача) відповідно до підпункту 4 пункту 1 статті 593 ЦКУ право застави припиняється, операція з оприбуткування об'єкта застави на баланс

заставоутримувача розглядається податковим законодавством як операція з придбання, подальші дії банківської установи з таким об'єктом є операціями з постачання власного майна, а не майна заставодавця.

Звернення стягнення на предмет застави шляхом його продажу банківською установою без отримання права власності на таке майно (від свого імені або від імені заставодавця) є операцією з постачання товару як для заставодавця, так і для банківської установи.

У разі продажу заставного майна суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних чи фізичних осіб), які не є зареєстрованими платниками податку на додану вартість, без отримання права власності на таке майно, слід враховувати, що пунктом 197.12 статті 197 розділу V Кодексу звільнено від оподаткування податком на додану вартість операції банків та інших фінансових установ з постачання (продажу, відчуження іншим способом) майна, що передане фізичними особами, а також суб'єктами підприємницької діяльності - приватними підприємцями та іншими особами, які не є платниками податку, у заставу, у тому числі іпотеку, та на яке було звернено стягнення.

Запитання 1. Чи має банк право на податковий кредит у разі отримання заставного майна у власність?

Відповідь 1. У разі отримання заставного майна у власність від суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних чи фізичних осіб), які є зареєстрованими платниками податку на додану вартість, банк має можливість сформулювати податковий кредит за такою операцією на підставі отриманої від платника податку податкової накладної, оформленої згідно вимог чинного законодавства.

У разі отримання заставного майна у власність від фізичних осіб або суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних чи фізичних осіб), які не є зареєстрованими платниками податку на додану вартість, банк не має підстав для формування податкового кредиту за такими операціями.

Запитання 2. Коли у банку виникає право на податковий кредит при одержанні ним права власності на заставне майно з метою його подальшого продажу?

Відповідь 2. Банк має можливість за операціями із заставним майном визначити податкові зобов'язання і скористатись правом на податковий кредит в одному звітному періоді (період реалізації заставного майна), скориставшись правом, наданим абзацом п'ятим пункту 198.6 статті 198 розділу V Кодексу, або сформулювати податковий кредит у встановленому порядку за правилами, визначеними пунктом 198.2 статті 198 розділу V Кодексу (за правилом "першої події").

Запитання 3. Чи має банк право на податковий кредит при продажу заставного майна суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних чи фізичних осіб), які є зареєстрованими платниками податку на додану вартість, без отримання права власності на таке майно?

Відповідь 3. У разі продажу заставного майна суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних чи фізичних осіб), які є зареєстрованими платниками податку на додану вартість, без отримання права власності на таке майно, банк має можливість сформулювати податковий кредит на підставі отриманої від платника податку податкової накладної, оформленої згідно вимог чинного законодавства.

Запитання 4. Яким чином банк визначає податкові зобов'язання при продажу заставного майна суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних чи фізичних осіб), які є зареєстрованими платниками податку на додану вартість, без отримання права власності на таке майно?

Відповідь 4. У разі продажу заставного майна суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних чи фізичних осіб), які є зареєстрованими платниками податку на додану вартість, без отримання права власності на таке майно, банк зобов'язаний визначити податкові зобов'язання за такою операцією у загальновстановленому порядку за правилом "першої події". При цьому база оподаткування податком визначатиметься виходячи з договірної вартості такого заставного майна.

Запитання 5. Як оподатковуються операції банків з постачання заставного майна, що отримане у власність від фізичних осіб або суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних чи фізичних осіб), які не є зареєстрованими платниками податку на додану вартість?

Відповідь 5. Операції з постачання банками заставного майна, на яке було звернено стягнення, що отримане у власність від фізичних осіб або суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних чи фізичних осіб), які не є зареєстрованими платниками податку на додану вартість, звільняються від оподаткування податком на додану вартість відповідно до пункту 197.12 статті 197 розділу V Кодексу.

Запитання 6. Як оподатковуються операції банків з постачання заставного майна, що не отримане у власність від фізичних осіб або суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних чи фізичних осіб), які не є зареєстрованими платниками податку на додану вартість?

Відповідь 6. Операції з постачання банками заставного майна, на яке було звернено стягнення, що не отримане у власність від фізичних осіб або суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних чи фізичних осіб), які не є зареєстрованими платниками податку на додану вартість, звільняються від оподаткування податком на додану вартість відповідно до пункту 197.12 статті 197 розділу V Кодексу.

**Директор Департаменту координації
нормотворчої та методологічної
роботи з питань оподаткування**

Н. Є. Привалова